

ZÁMEK Z PAVUČINY KOUZEL

Sophie Andersonová

Od autorky *Chaloupky na muřích nožkách*
a *Dívky v medvědí kůži*.

přeložila
Jana Hejná

Sophie Andersonová

ZÁMEK Z PAVUČINY KOUZEL

Brno 2024

THE CASTLE OF TANGLED MAGIC

Text Copyright © Sophie Anderson 2020

Cover and inside illustrations reproduced by permission of Usborne
Publishing Limited

Illustrations by Saara Katariina Söderlund © Usborne Publishing, 2020

Translation © Jana Hejná, 2024

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2024 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-2035-0 (PDF)

*Gemmě Cooperové,
která v našem světě hněte
kouzelné brány*

ŘÍŠE ZAPOVĚ

VZDUŠNÝ DŮM

Plující věž

VODNÍ DŮM

Kotenčin dub

brána
na zámek
Mila

ZENÉ MAGIE

ZEMSKÝ DŮM

OHNIVÝ DŮM

*Verš zaklínání říkám dlouhý
a volám duchy. V lesní tmu
řve víchr, blesků záře vzplála
a slyším ránu hromovou
a země chví se pod nohou...*

Alexandr Sergejevič Puškin:
Ruslan a Ludmila
překlad Marie Marčanová

Prolog

Zámek Mila vyrůstá ze břehů omývaných vodami jezera širého a jasného jako vycházející slunce. Byl postaven před pěti sty lety a věkem už se maličko naklání, je totiž úplně celý ze dřeva. Zdi z borových kulatin ovšem pořád září jako zlato a k nebesům se vypínají desítky věžiček s buclatými kupolemi, které se třpytí a jiskří, jako by byly ze stříbra.

Nejvyšší a největší z nich je zrovna tak oslnivá jako samo slunce, štíhlá špička na vrcholku se natahuje až ke hvězdám. Říkáme jí Sluneční dóm a já často přemítám, co se asi ukrývá uvnitř. Náš zámek je plný všemožných záhad a tajemství. Jsou tu tajné dveře, chodby ve stěnách i dávno zapomenuté komnaty. Žiju tady od narození, přesto se dodnes občas ztratím. Jindy se mi pro změnu poštěstí zažít ten vzrušující pocit, když objevím neznámou místnost, kam snad stovky let nikdo nevstročil.

Mou oblíbenou zábavou jsou průzkumné výpravy a hledání cesty do střešních věžiček. Uvnitř jednotlivých kupolí se totiž nacházejí malá kruhová podkroví, do kterých se dá ovšem dostat jen po tajném schodišti. Zatím se mi podařilo najít vchod do čtrnácti z celkem třiatřiceti domů. Většina byla prázdná, tedy až na prach a pavučiny a taky to zvláštní hřejivé mravenčení, které cítím, kdykoliv se ocitnu v tajných částech zámku. V několika kupolích jsem ale objevila nejružnější poklady: svitky map a knihy se zlacenou ořízkou, malířské štětce a poloprázdné kalamáře s barevným inkoustem, vyřezávané dřevěné truhličky plné ručně foukaných skleněných korálků a spousty dalších drobností, které musely patřit mým dávným urozeným předkům.

Dnes už naše rodina mezi šlechtu nepatří, zámek Mila ale zůstává naším domovem i nadále. Já se tu dokonce narodila, v útulné vyhřáté kuchyni v přízemí, a chodit jsem se učila v dlouhých točitých chodbách zámku. Maměnka mě uspávala ukolébavkami v mém pokojíčku s výhledem na jezero, který se nachází ve třetím patře, a tatínek mě naučil, kudy bezpečně vyšplhat na střechu, abych odtamtud mohla pozorovat jestřáby lovící na lukách a jeřáby tančící v močálech.

Mí rodiče se živí tesařinou a dílnu si zřídili v jednom z bývalých tanečních sálů. Podlahu i stěny pokrývají obří kresby, které tvořím už od chvíle, kdy

jsem v ruce poprvé udržela křídou. Mnohé další veliké místnosti zase využívají lidé z nedaleké vesnice, třeba naše škola pořádá jednou za rok představení ve starém zámeckém divadle. A v nejrozlehlejší ze všech, Velké síni, se koná snad každá místní narozeninová oslava, svatba i pohřební hostina.

Právě při takových společenských událostech se vypravují příběhy z historie zámku, opředené mýty a legendami. Podle jedné pověsti postavil celý zámek jeden jediný tesař vyzbrojený jednou jedinou dokonatou sekerou. Při stavbě nepoužil žádné hřeby, dřevěné dílce jsou spojeny na čep — to znamená, že v sobě mají vydlabané otvory, kterými do sebe přesně zapadají. Jakmile byl tesař s prací hotov, jeho sekeru hodili do jezera, aby už nikdy nemohl postavit nic, co by se zámku Mila vyrovnalo. V létě trávíme s kamarády celé dny potápěním v jezeře a sekeru hledáme. Průzkum podvodního světa mě moc baví, ale popravdě se mi vždycky trochu uleví, když žádný nástroj nenajdeme, protože bych radši věřila jiné verzi o vzniku našeho rodového sídla.

Podle babusji je uhnětené z magie, a pokud chci pochopit, proč tomu tak je, musím se naučit promlouvat s kouzelnými bytostmi, které žijí přímo na zámku a v jeho blízkém okolí. Jak mají vypadat domácí skřítkové i vodní a lesní duchové, to vím nazpaměť. Pátrám po nich celý svůj život. Párkrát se mi zezdálo,

jako bych *něco* zahlédla nebo pocítila, ale ani po třinácti letech nemám žádný pořádný důkaz, že nějakí duchové a démoni doopravdy existují.

Průzkumných výprav se přesto nevzdávám, není totiž nic lepšího než vzrušení, které člověka pohltí, když se mu podaří natrefit na tajnou skrýš nebo dávno zapomenutý poklad. Jsem pevně rozhodnutá proslídit každíčký centimetr zámku a odhalit všechna jeho tajemství. Teď ještě víc než dřív, protože se mi nedávno narodila sestřička.

Naší Rózince jsou tři týdny a moje srdce se naplní láskou, kdykoliv se na ni podívám. Zatím nevím, jak jí být tou nejlepší starší sestrou, ale přála bych si, aby mě považovala za silnou a statečnou, za někoho, kdo se vždycky zachová správně. A taky bych jí chtěla ukázat všechny divy světa. Pokud se někde v našem domově vážně ukrývá magie, najdu ji — a podělím se o ni se sestřičkou.

Kapitola první Ranní honička

Probudím se za úsvitu, připravená okamžitě vyrazit na ranní honičku. Oknem mi do pokoje proudí medové světlo, které borovým stěnám propůjčí hřejivý odstín a sladkou dřevitou vůni. Posadím se na posteli a podívám se ven do oslnivého ranního jasu; mžourám, dokud nezahlédnu babusjinu siluetu. Opřená o hole se šourá dlouhou zažloutlou luční trávou a na zádech si nese vak spletený z březové kůry. Je už v půli cesty do ovocného sadu u jezera. Přimhouřím oči a začnu odpočítávat.

Raz. Na holé nohy si natáhnu tlusté vlněné ponožky, které mi babusja upletla.

Dva. Přeskočím hadrový kobereček utkaný společně s maměnkou, rozrazím dveře pokoje a v běhu prudce zatočím do dlouhé chodby ve třetím patře.

Tři, čtyři, pět. Tři kroky s rozběhem a už se kloužu, vlněné ponožky sviští po hladké smrkové podlaze rychleji než brusle na ledě.

Šest. Jsem u prvního schodiště. Vyskočím na dlouhé dubové zábradlí a bleskurychle se řítím dolů. Srdce mi pádí jako splašené, aby mě vůbec dohnalo. Ze stěn se na mě mračí podobizny urozených předků, ale já si jich nevšímám a výskám radostí.

Sedm, osm, devět, deset. Prosvištím další dvojicí chodeb, kolem přízračného obrysu tajných dveří vedoucích do věžičky, již přezdívám Hudebníkův dóm, protože jsem tam našla violu a staříčků, ručně psaný notový zápis, který se pod mým dotykem rozpadl v prach.

Jedenáct, dvanáct. Ještě mě čekají dvě jízdy po zábradlí, mívám další podmračené předky a vybledlý potrháný gobelín s panovnickým erbem, který do vzduchu rozmrzele vyfoukne oblak prachu.

Třináct. Přistanu na rozviklané špalíkové dlažbě v přízemí a rozběhnu se, na těch mozaikově vyskládaných dřevěných kostkách to totiž moc neklouže.

Čtrnáct. Proženu se kuchyní, mou nejoblíbenější místností na zámku, a mávnu na pozdrav svému tmavovlasému tatínkovi, který něco smaží na obrovských kachlových kamnech — podle vůně *grenki* —, i rudovlasé maměnce. Ta zrovna nalévá kávu z měděné *džezvy*. Ze sestřičky je vidět jen pár hedvábně jemných tmavých kudrnek, vykukují z jasně zeleného šátku, ve kterém ji maměnka nosí přivinutou na těle, co nejbliž srdci.

Patnáct, šestnáct. Vrávoravě zastavím u dveří do zahrady, nazuju si boty a přehodím přes sebe trochu velký propínací svetr, který mi upletla babusja. Neubráním se úsměvu, mám totiž skvělý čas.

Sedmnáct. Rozrazím dveře a rozběhnu se ven do podzimní krajiny vybarvené v odstínech zlaté a rezavé. Zhluboka se nadechnu a vypísknu radostí. Taková nádhera!

Osmnáct, devatenáct. Tryskem se ženu dolů z kopečka až na břeh jezera. Ve vzduchu je cítit chlad a zemitá javorová vůně spadaneho listí a dozrávajících oříšků.

„Dvacet!“ vyhrknu, sotva babusju dostihnu. „O dvě vteřiny rychleji než včera!“

„Pořád jsi v pyžamu,“ ohradí se, aniž vzhlédne. Opatrně vybírá, kam v nerovném terénu plném děr a hrbolků posunout hole a kam došlápnout. „Navíc jsi nesnídala.“

„Pyžamo je pohodlné a hlad zatím nemám,“ odpovím a napřáhnu ruku.

Rozmrzele zabručí, ale hůl mi podá a chytne se mě za loket. „Není nutné, abys za mnou ráno co ráno chvátala, Oljo. S holemi to zvládnou sama.“ Zvedne hlavu a velké tmavé oči se jí zalesknou odrazem vycházejícího slunce.

„To já přece vím. Ale mě ranní honička baví. A kromě toho...“ Odmlčím se, protože váhám, jestli se jí

svěřit s dalším důvodem, proč ji sem každý den následuju. „Myslím, že s tebou mám větší šanci vidět něco kouzelného.“

Babusja se uchichtne. „Magie je všude tam, kde věříš, že ji najdeš.“

Zamračím se. Její vysvětlení často působí docela prostě, ale když se jim pokouším porozumět, zjistím, že jsou nad moje chápání. Jako by mi pravý smysl jejích slov unikal, zůstával těsně mimo můj dosah.

Dojdeme do stínu přerostlého sadu a babusja mě odvádí ke košatým stromům se zažloutlým listím na opačném konci. „Co budeme sklízet dneska?“ zajímá mě.

„Renety.“ Babusja se zastaví a já jí pomůžu sundat vak, potom jí vrátím hůl. Zadíváme se do korun. Nejnížší větve už jsme očesali, zato ty vyšší jsou pořád obsypané malými červenými jablíčky.

Skopnu boty i ponožky a vyšplhám na nejbližší strom, nohama svírám silný kmen a pod holými chodidly cítím hrubou kůru. Ručkuju ve větvích a stoupám výš a výš, dokud nejsem obklopená zralým ovocem, potom přehodím nohu přes tlustou větev a obkročmo se posadím. Utrhnu tři dokonale vybarvená jablíčka, která mám v úmyslu podat babusje, jenže ta už mezitím popošla k dalšímu stromu. Zvedne hůl a zatřeše větví. K nohám jí popadá pět jablek a ona se pro ně sehne.

„Co se chystáš péct?“ zeptám se. Utržená jablíčka nechám skutálet do trávy pod stromem.

„Šarlotku na zítřejší dožínkovou slavnost,“ odpoví a lomcuje sousední větví, dokud na zemi nepřistane další várka šťavnatých plodů.

Bezděčně se olíznu, nejen z představy babusjina jablečného moučníku, ale i všech ostatních pochutin, které nás na slavnosti čekají. Každý rok, když o podzimní rovnodennosti vyjde kulatý a rudý dožínkový úplněk, se zámek Mila zaleskne jako zralá ostružina a Velká síň se naplní lidmi přinášejícími poslední plody podzimu zapečené do koláčů a svažené do marmelád všemožných barev a příchutí.

Je před námi dlouhá noc plná hudby a tance, která skončí, teprve až měsíc zajde a nad jezero se znovu vyhoupne slunce. Letošní oslavy budou navíc ještě větší a bouřlivější než jindy, protože zároveň slavíme i pětisté výročí založení našeho zámku.

Já se nejvíc ze všeho těším, až odhalíme novou výšivku, obrázek na látkovém čtverečku zhruba ve velikosti mojím dlaně. Každý rok vyšije někdo z rodiny nový výjev, který se na slavnosti přidá k předchozím obrázkům na naší sešívané rodové tapiserii. Je jich tam už čtyři sta devadesát devět a zítra bude poprvé řada na mně.

Mít nějakého sourozence jsem si přála odjakživa a od Rózinčina narození se ze všech sil snažím, abych

byla ta nejlepší sestra na světě. Výšivka mi připadá jako dobrý začátek. Na památeční tapiserii bude všem navěky ukazovat, jak moc mám svou malou sestřičku ráda a jsem bez sebe šťastím, že do naší rodiny přišla.

Obrátím se čelem k domovu a v duchu si představuji všechna ta dobrodružství, která bych chtěla s Rózou na zámku zažít, jen co trochu povyroste. Obrovské cibulovité kupole odrážejí tolik světla, že se na ně dokážu dívat, jen když si oči zastíním rukou.

„Jsou rok od roku jasnější,“ nechá se slyšet babusja, která se mezitím narovнала a dívá se stejným směrem.

„Tatínek tvrdí, že za to můžou osikové šindele na věžičkách. Prý stářím šednou do stříbrna a pak na slunci září.“ Natáhnu ruku k větvi, která se úplně prohýbá pod tíhou bohaté úrody.

Babusja si odfrkne. „Tvůj táta je dobrý tesař a o dřevu, ze kterého je zámek postavený, ví jistě všechno. Ale nikdy nevěnoval pozornost magii, kterou je náš zámek protkaný, ani jako malý kluk. Dómy přetékaají magií uvězněnou mimo náš svět, která se pokouší uniknout. Proto září čím dál tím silněji.“

Znovu se zadívám na baňaté kupole. Vychází z nich oslnivý jas a blyští se jako rtuť. „Proč svítí Sluneční dóm nejvíc ze všech?“ zeptám se, protože doufám, že

tentokrát už jejímu tolikrát opakovanému vysvětlení konečně porozumím.

„Protože právě tam je ukrytý klíč, který magii osvobodí.“ Babusje zajiskří v očích. „Cestu dovnitř se však ještě nikomu najít nepodařilo. Sama jsem se o to léta pokoušela a od místních duchů vím, že ani oni se do téhle kupole nedostanou. Ale i kdyby se jim to povedlo, klíč stejně není klíčem a brána, kterou odemyká, je schovaná jinde.“

„Pořád to nedává žádný smysl,“ potřesu hlavou. Utrhnu pár dalších jablek a nakloním se dolů, abych je mohla babusje hodit co nejbliž k nohám. „Je vůbec možné ta uvězněná kouzla vysvobodit?“

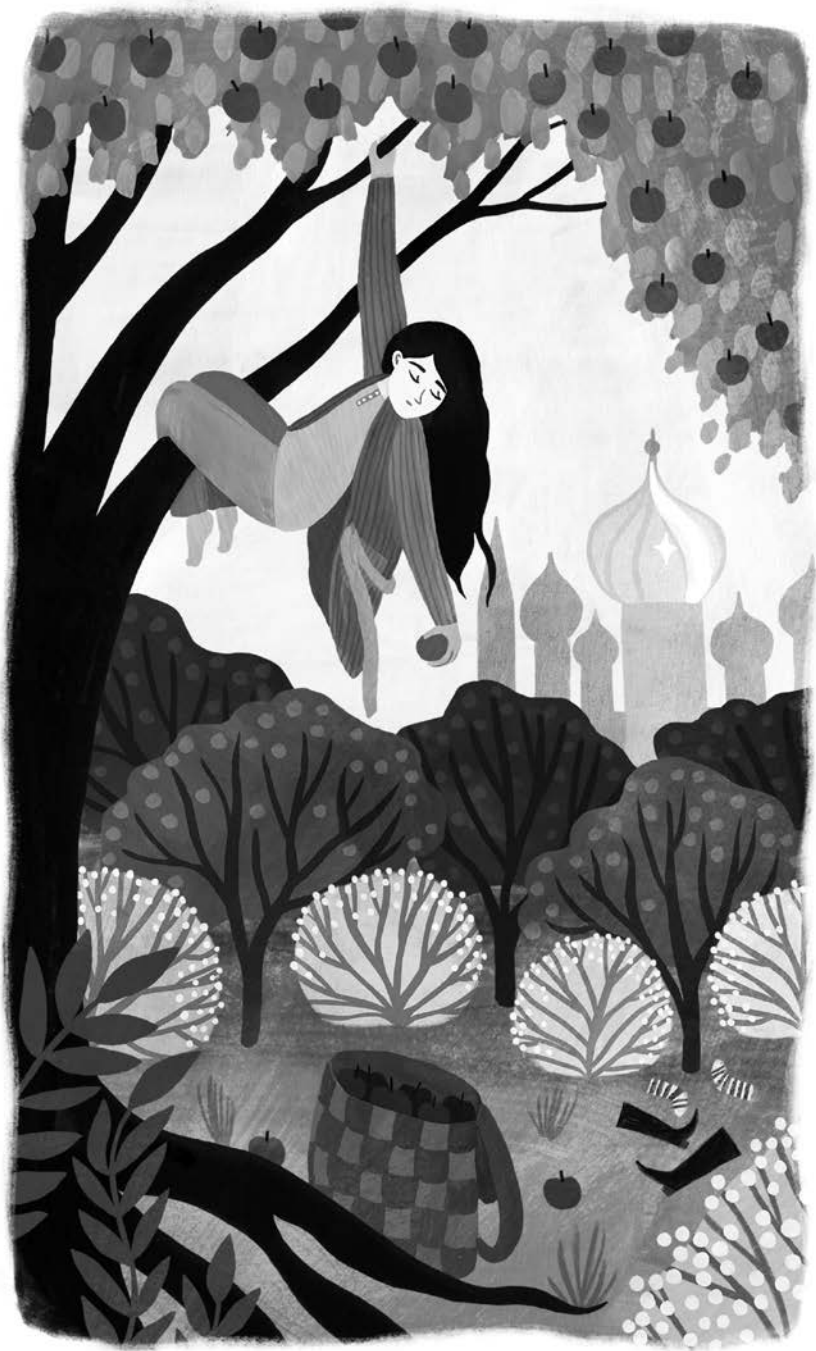
„Pokud budeš věřit, že to jde, pak to taky půjde. Víra je totiž ze všeho nejdůležitější, Oljo. Té nikdy nemůžeš mít příliš.“

„Já se snažím věřit.“ Zlehka se zhoupnu, jako lístečky, které mi ševlí nad hlavou, a hlasitě si povzdechnu. „Jenomže na rozdíl od tebe nevidím magii všude kolem, babulenko.“

„Žádní dva lidé nevidí věci úplně stejně,“ zasměje se babusja. „Proto je tak důležité nahlížet na všechno z různých úhlů.“

Vykloním se ještě dál, dokud nevisím hlavou dolů. „Myslíš takhle?“ zazubím se na ni.

Babusja obrátí oči v sloup, ale úsměv mi oplátí.

„Co by se stalo, kdyby se mi podařilo magii osvobodit?“ zajímá mě.

Babusja dlouho upřeně pozoruje zámecké kupole, jako by se pokoušela na něco přijít. „Byla by volná,“ odpoví nakonec.

„A to je dobře, nebo špatně?“ ujišťuju se, protože jejímu výrazu nerozumím.

„Zrovna jako se vším, Oljo, záleží na tom, kde stojíš a jak se na to díváš,“ prohlásí a vzápětí se zamračí. Od zámku se k nám přizene silný poryv větru, který pročísně luční trávy a roztřeše všechny ovocné stromy. Vychází z něj slabý odér, který poznávám. Stejně to voní i na skrytých místech zámku: jako vyhřáté borové dřevo, prach a staré knihy. Ale kromě toho cítím něco mnohem starobylejšího, sluncem rozpálené kameny a vyprahlou popraskanou zem.

Skrz pyžamo a lehký svetřík mi k tělu pronikají ostré jehličky ledového vzduchu. Otřesu se a pevně sevřu větev. Vlasy mi švihají kolem obličeje a před očima tančí zlatavé záblesky. Užasle zírám a dech se mi tají. Nic podobného jsem v životě neviděla.

Vtom ale vítr utichne, stejně náhle, jako se prve objevil, a jiskřící vzduch zmizí. Zmateně lapám po dechu, úplně vyvedená z míry. Jako by se na kratičky okamžik poodhrnul závoj, který halí svět, a já za ním zahlédla něco jako třpytivou pavučinu.

Zhoupnu se dolů ze stromu a přistanu vedle babusji. Srdce mi buší jako splašené.

Babusja se ke mně nakloní a zadívá se mi zpříma do očí. „Tys viděla magii, vid’?“

„Já nevím. Možná...“ nejistě si skousnu ret. „Jak mám vědět, jestli se mi to jen nezdálo?“

„Tvoje srdce zná pravdu.“ Babusja se skloní ještě blíž a zašeptá mi do ucha: „Čas se krátí, Oljo. Jestli magii někdo brzy nepustí ven, najde si cestu sama. A to by nepřineslo nic dobrého — ať se na to díváš z jakéhokoliv úhlu.“

Ta slova mě zavalí jako těžký balvan a v hlavě rozpoutají učiněnou smršť. Po kouzlech pátrám odmalíčka, ale vždycky mě poháněla jen zvědavost a nadšení. Ani ve snu by mě nenapadlo, že kdybych magii nenašla, může se stát něco strašného. Neměla bych hledat usilovněji? Nebo se k ní nějak urputněji snažit dostat?

S dalším nárazem větru se schoulím hlouběji do svetrů. „Myslím, že prostě jen zadul chladný podzimní vítr,“ oznámím babusje, i když se tím ve skutečnosti snažím přesvědčit spíš samu sebe. Srdce mi totiž našeptává, že tohle nebyl žádný obyčejný vítr. Byla to předzvěst. Jako by se k něčemu schylovalo. Tělem mi proudí vzrušení, ale žaludek mám rozbouřený nervozitou. Nevím, jestli jsem připravená na to, co přijde — ať už je to cokoliv.

Kapitola druhá Snídaně v trávě

Právě sbírám ze země poslední jablíčko, když se objeví naši. Vejdou do sadu ruku v ruce, tatínek nese košík a přes rameno má přehozenou vybledlou modrou piknikovou deku. Maměnka si přidržuje Rózu zavinutou do šátku, ale jen co mě uvidí, hned mi zamává.

„Říkali jsme si, že ti přineseme snídani, když ses musela hnát za babičkou a neměla čas se ani najíst,“ usměje se na mě tatínek a dolíček v levé tváři se mu prohloubí. Maměnka mu přezdívá „zámecké znaménko“, protože kromě tatínka máme stejný dolíček i já s babusjou a podle portrétů na stěnách taky celá řada našich šlechtických předků. Zmenšené verze jsem si všimla dokonce i u Rózinky. Navíc máme všichni úplně stejné oči — velké, tmavé a posazené daleko od sebe — a tytéž tmavé kudrny, i když babusje vlasy dávno zbělaly.

„Najíme se na sluníčku?“ Maměnka se podívá k jezeru, dál od stinného sadu. Oči jí září jasnou zelení

přesličky vyrůstající na mělčině a dlouhé vlasy spletené do copu má právě tak rudé jako listy vrbovky, která mezi přesličkami tu a tam prosvítá. Já sice takové výrazné barvy navenek postrádám, ale tatínek tvrdí, že jsem je zdělila uvnitř. Prý s maměnkou patříme k tomu druhu lidí, kteří dokážou z deště vyčarovat duhu.

Schovám babusjin vak z březové kůry, teď až po okraj plný jablek, pod strom v sadu a ostatní se zatím vydají k jezeru, aby nám přichystali ranní piknik v trávě. Vidím pořádnou hromadu *grenek*, které jsem předtím zavětřila v kuchyni, tvarohové *syrniki* a něco na ně: zakysanou smetanu a moruškovou marmeládu, čerstvé ostružiny a borůvky i šunku s rajčaty pro babusju, která má raději slané snídaně.

Maměnka mi gestem naznačí, abych se posadila vedle ní, a podá mi lívanec sypaný ostružinami. Ty mám nejradši a ona to dobře ví. „Vyspala ses dorůžova?“ zeptá se. Přisvědčím a zakousnu se do lívanečku, nakukuju při tom přes vrstvy šátku, abych zahlédla sestřičku. Spinká, s malinkatou pěstičkou stočenou u pusinky. Spánkem zatím vůbec tráví většinu času, ale mně to nevadí. Moc ráda pozoruju její klidnou tvářičku, zvláště když si sestřičku můžu pochovat a ona se ke mně přitulí. Je krásně měkoučká a sálá teplem.

„Co máš dneska v plánu?“ zajímá tatínka. „Přijdou Dinara s Lukou?“

To jsou mí nejlepší kamarádi, přátelíme se snad odjakživa. Bydlí v nejbližší vesnici, která je odsud dvacet minut chůze — nebo deset minut klusem. My tři spolu trávíme skoro všechnen čas. Cestou do školy se pro ně vždycky zastavím a pak sedíme celý den v sousední lavičce. Většinou spolu býváme i o víkendech, buď ve vsi, nebo tady, touláme se kolem zámku a u jezera. Dneska je sice sobota, ale oni jedou na návštěvu k jedné ze svých tetiček, takže tatínkovi odpovím zavrtěním hlavy a natáhnu se pro další lívanec. „Přijdou až zítra. Myslela jsem, že bych vám dnes mohla pomáhat.“

„Práce je tu dost,“ přisvědčí maměnka. „Je třeba nachystat a prostřít stoly na slavnost a vyzdobit Velkou síň. Pár lidí ze vsi přijde vyrábět věnce z klasů a hliněné sošky dožínkových bohů.“

Nad hlavou nám zakrouží hejno kavek a maměnka na ně vrhne široký úsměv. Vyskočí na nohy, rozláme vaječnou topinku na kousíčky a zamíří blíž ke kroužícím ptákům. Vyhodí drobky do vzduchu a kavky se vrhnou střemhlav dolů a v letu chytají chleba do zobáků, při tom radostně krákají a skřehotají. Maměnka se rozesměje, což mi na tváři hned vykouzlí úsměv. Moje máma má ten nejpůsobnější smích, veselý a bezstarostný jako cinkot zahradní zvonkohry rozhoupané vánkem.

„Mně by se hodila pomoc s hledáním cesty do Dómu polární záře, jestli budeš mít chvíli,“ nechá se slyšet

tatínek. Dóm polární záře je ze všech zámeckých věžiček nejmenší a nejvýchodněji položený. Své jméno si vysloužil, protože se mi jako malé jednou za rozbřesku zdálo, že z něj vidím proudit mihotavé záblesky zlatého světla. Podle tatínka šlo nejspíš o odraz vycházejícího slunce, ale teď, když jsem v ovocném sadu zahlédla zlatavý třpyt ve větru, si najednou říkám, jestli za tím tehdy přece jen nebylo něco víc. „Včera v noci jsem odtamtud slyšel nějaký rachot,“ vysvětluje tatínek, „a rád bych zkontroloval střechu, jenže nemůžu najít cestu dovnitř. Tys měla na nacházení tajných vchodů vždycky nos.“

„Moc ráda ti pomůžu.“ Očima přelétnu z tatínka na babusju, protože mě napadlo, že by mohla znát nějaký příběh nebo pověst o Dómu polární záře. Ale ona nás neposlouchá, upřeně pozoruje dub, který roste na břehu jezera kousek od nás. V šustivém mředěném listí zašepotá vánek a z větvičky se uvolní trojice lístků. Vítr je unáší k nám, tmavé siluety probleskující v ostrém slunečním světle. Dva se mi snesou k nohám, ten třetí zachytí další silný poryv a odfoukne ho pryč, brzy mi zmizí v jasné modři oblohy.

Babusja do lístků u mých nohou šťouchne a zamračí se. Potom v kapse nabere špetku soli a hodí ji do větru. Tyhle solné žertvy neboli obětiny přináší každou chvíli, jejich smyslem je ochránit nás před vším,

co považuje za špatné znamení, nebo si naklonit všemožné duchy a démony, v něž věří.

„Co vidíš?“ zeptá se jí maměnka. Tatínek pro tajemné úkazy, které babusja vidí a slyší, pokaždé najde nějaké logické vysvětlení, to maměnka je otevřenější. Kdysi mi říkala, že se v našem světě ukrývá mnohem víc, než většina lidí vnímá a chápe. Babusja je prý jedním z mála šťastlivců, kteří si to uvědomují.

„Cestu.“ Obličej se jí zakaboní ještě víc. „Kvůli hrozivé bouři.“

Nejistě se ošiju a odtáhnu nohy pryč od listů. Nestojím o žádnou bouřku ani cestu. Nechci, aby cokoliv narušovalo zítřejší dožínkovou slavnost.

„Rolníci předpovídají mírný podzim.“ Tatínek zvedne oči k obloze. „A na nebi není ani mráček.“

Babusja krátce zamručí a z její reakce je úplně jasné, jak málo důvěřuje předpovědi počasí od zemědělců a mraků — na rozdíl od znamení, kterého byla právě svědkem. „Půjdu se na chvilku natáhnout,“ oznámí nahlas a do rukou popadne hole.

Okamžitě vyskočím, poháněná touhou uniknout tomu znepokojivému vánku. „Doprovodím tě,“ nabídnu se a ona pro jednu neprotestuje.

„Co abys babusje uvařila ten její speciální čajíček a pak za námi přišla do Velké síně?“ navrhne maměnka.

„Tak dobře. A děkuju za snídani.“

Cestou zpátky na zámek se ještě zastavím v sadu pro vak s jablky. Když se pro něj ovšem skláním, ofoukne mě další chladný závan a na rukou mi naskáče husí kůže.

„Víš, co znamená, když se řekne, že se blýská na časy, Oljo?“ promluví babusja zničehonic, až sebou leknutím trhnu. Záplava bělostných kudrn se jí vzdouvá kolem hlavy jako obrovský mrak a z očí jí srší blesky.

„Všechno musí spláchnout bouře a rozfoukat mocné vichry. Aby se pročistil vzduch,“ vykládá s vytřeštěnými očima. „Aby se setřely nánosy prachu a všechno bylo znovu *vidět*.“

Zmatek mě ovane silou fujavice. „Mám tě moc ráda, babulenko, ale někdy ti vůbec nerozumím.“

Babusja se rozchechtá tím svým skřehotavým smíchem. „To taky není třeba, Oljo. Stačí, abys byla připravená vidět. *Tudy*,“ ukáže si na oči. „*I tudy*,“ přitiskne si ruku na srdce. „A vnímat souvislosti.“ Neurčitě mávne holí a znovu se uchichtne.

„Budu se snažit,“ slíbím, přestože pořád netuším, o čem je vlastně řeč. Nasadím si vak s jablky na záda a odvedu babusju zpátky na zámek.

Doma v kuchyni se nabídnu, že jí připravím šálek toho hořce páchnoucího kadidlového čaje, který pije na revma, ale zavrtí hlavou, prý je příliš unavená. A tak jí alespoň pomůžu do postele u kamen. Jen

padne do peřin, už s pusou dokořán spokojeně pochrupává.

Zato mně se hlavou nepřestávají honit její slova o bouři a cestě, jako myšky, které při hledání semínek cupitají po louce. Nakonec se rozhodnu zajít do jedné z nejvyšších zámeckých kupolí a pořádně si prohlédnout oblohu. Ujistím se, že je babusja přikrytá a pěkně v teple, a potom se zaběhnu do pokoje převléknout do manšestrových kalhot a svého oblíbeného zeleného svetru, který dřív patřil maměnce. Pohled mi padne na dřevěnou truhličku položenou na prádelníku. Otevřu ji a prohlížím si svou výšivku na rodinnou tapiserii.

Jsem na ní já a v náručí chovám Rózinku. Hned vedle stojí naši s babusjou a všechny nás obklopují tváře přátel a taky duchů, které vidí babusja, poskládané do tvaru našeho zámku. Zbývající prázdná místa jsem zlatou nití

objevenou v jednom z věžních podkroví vyšila hustou pavučinou zvlněných čar. Ty mají představovat magii, kterou chci najít a podělit se o ni se svou sestříčkou. Pohladím Rózinku vyšívanou tvářičku a pak si látkový čtvereček

zastrčím do kapsy svetru. Povídání o slavnosti mě navnadilo, nemůžu se dočkat, až obrázek zítra konečně našiju k ostatním. A do té doby chci mít výšivku pořád u sebe.

Pokračuju nahoru do pátého patra, kde se na konci jedné z dlouhých točitých chodeb nacházejí tajné dveře, schované za knihovnou pokrytou pavučinami. Vezmu za kliku a dveře se s hlasitým skřípěním otevrou. Úzké rozvrzané schodiště za nimi vyběhnu po dvou a malým půdním výlezem se protáhnu do kupole, které přezdívám Hvězdářský dóm, protože jsem v ní našla starodávny hvězdářský dalekohled. Ten je sice rozbitý, ale malými obloukovými okny, které podkroví lemují kolem dokola, je i bez něj vidět na míle daleko.

V noci se odsud dají pozorovat miliony hvězd, jak se třpytí nad jezerem, poli a loukami. Někdy sem chodíme s maměnkou, díváme se na hvězdy a ona mi vypráví jejich příběhy, opakuje, že právě z nich jsme všichni vzešli a nakonec se k nim zase navrátíme. Ale teď je obloha jasná a blankytná. Tatínek měl pravdu: nikde ani mráček.

Na východní straně zámku něco zarachotí. Celá ztuhnu, když vidím pableskování kolem kupolí, ale pak z jedné věžičky vzlétne za zběsilého máchání křídel holub. Musel rozkmitat stářím lesklé střešní šindele, které teď na slunci házejí prasátka.

Ten nejjemnější vánek ke mně přináší zvuk poklidného šplouchání vody v jezeře.

„Takový nádherný den,“ řeknu nahlas. „Po bouři ani památky.“

Odvrátím se od okna a skřípění vysoké špičky na vrcholku Slunečního domu si nevšímám, protože tu dokáže rozkývat i docela obyčejný větřík.

Sáhnu do kapsy svetru a v dlani ještě jednou sevřu svou výšivku. V duchu se uklidňuju, že zítřejší slavnost určitě nic neohrozí, a pak už se rozběhnu do Velké síně pomáhat s přípravami. Potřebuju se zbavit strachu, který mi svírá žaludek, a zaplašit babusjina podivná slova o blýskání na časy a vichrech, co všechno rozfoukají, a tak si pro rozptýlení sjedu každé zábradlí, které cestou potkám.

Kapitola třetí

Blýskání na časy

Velká síň se nachází v přízemí, v samém středu zámku Mila, a je vážně obrovitánská — na délku i na šířku stejně rozlehlá jako sportovní hřiště za školou ve vsi. Vysoká je jako zámek sám, její klenutý strop, malovaný zelenými a zlatými kudrlinkami, se totiž nachází přímo pod Slunečním dómem. Mezi ním a zářící kupolí ale musí být ukryté podkroví. Babusjino povídání o klíči, který osvobodí magii uvězněnou ve věži, i její varování, že čas se krátí, ve mně vyvolaly spalující zvědavost, ještě silnější než jindy. Tolik bych si přála co nejdřív objevit cestu tam nahoru, jenže právě teď je síň plná zaneprázdněných lidí, kteří pobíhají sem a tam jako veverky schraňující zásoby oříšků na zimu.

Pomůžu zamést podlahu, sestavit stoly na hostinu a vyskládat na ně zavařovačky plné zářivě barevných dobrot, košíky s lesklým ovocem a hromádky dýní a pruhovaných tykví. Když přijde několik spolu-

žáků ze školy, společně postavíme z další hory dýní obra, kterému se nevím jak daří vypadat zároveň dobrotivě i trošku naštvaneč. Posadíme se mu k nohám a pod jeho dohledem pleteme ozdoby ze slámy a obilí.

Maměnka se objeví s rodovou tapisérií v rukou. Srdce mi poskočí. Upustím slaměného medvěda, kterého jsem právě vyráběla, a pospíchám jí na pomoc, budeme tapisérii věšet na zeď na druhém konci síně. Když se roztáhne, je dostatečně velká, abychom ji mohli použít jako příkrývku a v zimě se pod ní tulit celá rodina. V horních rozích má našité kroužky a my ji s maměnkou pomocí tyčí, jimiž se otevírají velká zámecká okna, zvedneme vysoko nad hlavu a zavěsíme na háčky na stěně.

Poodstoupím a prohlížím si výšivky. Rok co rok už od chvíle, kdy byl zámek Mila postaven, přidává někdo z rodiny jeden čtvereček zobrazující výjevy ze svého života, takže se z tapiserie postupem času stala vlastně obrázková kronika, která ukazuje dějiny zámku i našeho rodu.

Na úplně první výšivce je kníže s kněžnou. Drží se za ruce pod nově postavenými zlatými dómy. Následují obrázky honosných večírků, miminek v dlouhých bílých košilkách, tmavovlasých dětí vyrůstajících v korunované dospělé, stárnoucích vladařů v pláštích lemovaných kožešinou a komnat plných pokladů.

Po výšivce s padlým trůnem, která představuje revoluci, k níž došlo zhruba před sto lety, je na řadě obrázek mého prapradědečka, jak si zařizuje tesařskou dílnu v jednom z bývalých tanečních sálů. Na dalším už naše rodina zjara seje a o žních sklízí úrodu bok po boku s vesničany.

Babusja se poprvé objeví jako batole rozmlouvající s duchem lesa asi před sedmdesáti lety a tatínkovo narození zhruba o třicet let později připomíná obrovský piknik, kterého se zúčastnily stovky lidí.

Tatínek později vyšil svatbu s maměnkou a po pár letech přidal obrázek, na kterém jsem já jako miminko v jejich náručí. Na tapiserii jsou zachyceny moje první krůčky, první plavání i první školní den, stejně jako podobizny mých kamarádů a ostatních vesničanů při slavnostech a oslavách.

Na loňské výšivce, se kterou mi ještě pomáhala babusja, jsme s tatínkem a maměnkou v lodičce na jezeře. Já přidala babusju sedící na břehu a ona mezi nás došila vodní žínku.

V pravém dolním rohu je poslední volné místočko, čeká na výšivku v mojí kapse — první, kterou jsem udělala úplně sama. Až ji tam zítra večer přišiju, získá tapiserie tvar dokonalého obdélníku a moje malá sestřička se stane součástí výšivkových dějin naší rodiny.

„Už máš hotovo?“ zeptá se maměnka, když vidí, kam se dívám.

„Mám.“ Chvilku váhám s rukou nad kapsou a jen s vypětím všech sil se přiměřu k tomu, abych vydržela a výšivku jí zatím neukazovala. Chci to nechat na zítřek jako překvapení. Radši se skloním k Rózince zabalené v šátku. Otevře oči.

„Jéje, holčička se nám vzbudila!“ Maměnce se zableskne v očích a pohledem přelétne z malé na mě. „Chtěla by sis ji pochovat?“

„Ani nevíš jak!“ Přiskočím k nejbližší židli, posadím se a čekám, až maměnka vyprostí sestřičku z vrstev látky. Poprvé jsem ji držela už chvilinku po narození. Tiskla jsem ji k sobě, abych ji zahřála vlastním tělem, a při pohledu do té malinké svraštělé tvářičky jsem prohlásila: „Jsi stejně čerstvá a sladká jako růžové poupátko.“ A právě tak dostala Róza svoje jméno. Nemůžu uvěřit, jak moc od té doby vyrostla — i když je to pořád ten nejmenší človíček, jakého jsem kdy viděla. Zvláště když ji maměnka ze šátku vytáhne celou stulenou do klubíčka.

Sestřička se mi zanoří do náruče, roztáhne ručičky a nožičky a pěstičkami mává kolem sebe, jako by něco hledala. Nabídnu jí prst a ona kolem něj svine vlastní droboučké prstíky. Upřeně na mě kouká. Vzedme se ve mně taková vlna citů, až se začnu bát, abych samou láskou nepukla. „Budu ti tou nejlepší starší sestrou na světě,“ slíbím jí šeptem. Dál na mě zírá a mně se zdá, jako by jí koutky cukaly v úsměvu, ale pak otevře

pusinku a začne vrtět hlavičkou ze strany na stranu, jako to dělává, když hledá mlíčko. „Myslím, že má hlad.“ Podám ji zpátky maměnce.

„Nejspíš máš pravdu.“ Maměnka malou opatrně zvedne a posadí se, aby ji nakojila. Chvíli se dívám, ale potom se dýňový obr na druhé straně síně překotí a já se tam rozběhnu, abych ho kamarádům pomohla znovu postavit.

Den uletí jako vážka. Teprve za soumraku, kdy se do síně přišourá babusja, aby nám řekla, že je hotová večeře, si vzpomenu, jak jsem tatínkovi slíbila pomoc s hledáním cesty do Dómu polární záře. Ale on nad tím jen mávne rukou. Prý má strašný hlad a pátrání po tajném schodišti může počkat na jindy.

Tou dobou už zbyla ve Velké síni jen hrstka lidí, a i ti jsou na odchodu. Ještě jim zamáváme na rozloučenou a zamíříme do kuchyně příjemně vyhřáté od rozpálené plotny a prodchnuté hutnou sladkokyselou vůní babusjiny *soljanky*.

Po jídle se začnu připravovat na kutě, ale hlavou mi dál víří myšlenky na klíč schovaný ve Slunečním dómu. Víím, že teď neusnu a pozornost u knížky taky neudržím, jenže na hledání tajného vchodu už je příliš velká tma. Přes pyžamo si natáhnu svetr, do kapsy zastrčím výšivku a vrátím se do kuchyně.

Schoulím se do svého pohodlného křesílka u kamen jako polní myška přezimující stočená do klubíčka v hnízdě. Róza spinká přitisknutá na maměncinu hrud'. Babusja sedí na posteli podložená polštáři a snaží se zašívát, ale zanedlouho začne pochrupovat. Maměnka jí z ruky opatrně vykroutí potrhanou blůzku a zalátá ji sama, brouká u toho ukolébavku, o které mi vyprávěla, že ji její vlastní babička hrávala na *balalajku*.

Tatínek je zabraný do knihy hlavolamů, kterou si nechává pěkně po ruce vedle křesílka, a já zírám do plamenů v peci. Obvykle bych řešila hádanky a rébusy s tatínkem, ale dnes večer se nedokážu soustředit.

V kamnech zapraská, přehoří klacík a ozve se slabé puknutí. A potom zničehonic vrazí do kuchyňského okna prudce a bleskurychle jako jeřáb na lovu poryv větru tak silný, až sklo popraská. Všichni sebou trháme leknutím, tedy všichni kromě babusji, která dál spokojeně chrupká.

Vichr se vrhá střemhlav dolů a znovu strmě stoupá po obvodových zdech, syčí v borových kulatinách, z mezer vytrhává provazce mechu a pohrává si s nimi ve vzduchu. Pevně se chytnu opěrek křesla, strachy celá sevřená, a vytřeštěné oči upírám na tatínka s maměnkou. Vítr vyletí na střechu a za nadšeného kvílení se prohání kolem kupolí. Naši na sebe pohlédnou, čela mají svraštělá obavami.

Róza se rozpláče a maměnka vstane, houpe se na patách a jemně ji kolébá, hladí maličkou po zádíčkách, aby ji ukonejšila. Ozve se vrzání, které sílí čím dál tím víc. Na okamžik mám pocit, jako by se celý zámek nakláněl... A pak přijde rána tak hlasitá, že si bezděky přitisknu ruce na uši. Následuje ji chrastění, jako by tu s parožím zaklesnutým do sebe bojovalo celé stádo losů.

„Co to bylo?“ zašeptám ustrašeně, když zvuk utichne. Srdce mi našeptává, že vítr musel poničit část zámku — a podle rámusu, jaký to nadělalo, šlo jistě o něco velkého.